HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

המרבה במעשרות. המפרש אחד מחמשה שמנה ארבעה לחולין בגד זה ומדד חמישית למעשר: **מעשרותיו מקולקלין.** לטבל ומעשר מעורבין זה בזה שהכרי כולו טבל הוה וכשמנה ארבעה לחולין לא היה לו ליטול מן הכרי למעשר אלא חצי מדה חמישית והוא הפרישׁ מדה שלמה ושם מעשר לא חל עליו אלא כפי חשבון ונמצא השאר טבל ואסור לכל אדם עד מ״ שיתקננה ואם איתא דכל שאינו בזה אחר זה אינו בצת אחת כלל אמאי פירותיו מתוקנין ולמה חל שם מעשר אפי׳ לפי חשבון הרי אינו בזה אחר זה שאם הפרישׁ פעם אחת וחזר והפרישׁ לא היה שם מעשר חל על האחרון: **דאם אמר שפקדש פגלא פגלא דחיטא קדשה.** הלכך כשהפרישׁ בצת אחת יותר מכשיעור יש לו למעשר לחול על כל חטה וחטה לפי חשבון ואיכא למימר דנתפשו כולהו לפי חשבון אבל גבי אחיות איכא למימר נתפשו קצת קדושין אכל חדא וחדא: **דליכא נחלאין.** כשמנה תשעה אינו יכול להוציא שנים ולומר חצי כל אחד יהא מעשר ויקרב נחצאין וליתא נמי בזה אחר זה שאחר שקרא לעשירי עשירי ג) וחזר וקרא לאחד עשר עשירי אינו קדוש: **ואחד עשר מעורבין.** אחד מהן מעשר גמור אבל אינו ידוע איזה הוא והשני שם שלמים עליו כדין אחד עשר שקרא עשירי אחר שטעה וקרא לעשירי תשיעי דקי״ל שהוא שלמים כדלקמן האי הוי נמי שלמים שהרי אחד עשר זה אף הוא אחר קריאת תשיעי נקרא עשירי והרי הן מעורבים וירעו עד שיסתאבו ד) ויבא בהמת חולין ויאמר כ״מ שהן שלמים יהא מחולל על בהמה זו ויקרב זו שלמים והשנים נאכלין לבעלים שפיר מעשר ומעשר בהמה נאכל במומו לבעלים והא הכא דאינו בזה אחר זה דאינו קרא לעשירי עשירי לא קדש אחד עשר כלל וכי ע) קראתו בהדדי חשיב חד מיניהו מעשר לפטור את התשעה: **שאני מעשר דאיכא בטעות.** אם טעה מלקרות העשירי בשמו הוי מעשר דתנן [קרא] לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר שבא אחריו של זה קרא עשירי (עד) שלשתן מקודשין וסוף המשנה תשיעי נאכל במומו והעשירי מעשר ואחד עשר קרב שלמים ויליף לה מקראי הלכך כי היכי דאל שמו על הטעות חל נמי כי נפיק אחד עשר בהדיה ולא הפסיד העשירי את שמו בכך אבל קידושין דליתנהו בטעות אינו ב) בצת אחת: **והרי תודה.** לאחמי תודה: **דליתנהו בטעות.** שאם שחט תודה על ארבעים חלות ונתכוון לשחורות ונמצאו לבנות שאינן אותן שבדעתו לא קדשו דתנן (זיר דף לא.) הקדש טועות ב״ש אומרים הקדש וב״ה אומרים אינו הקדש: **ולינהנו בזה אחר זה.** שאם שחטה על ארבעים חלות וחזר ואמר על ארבעים אחרות יקדשו גם אלו עם אלו לא קדשו שהתודה טעונה ארבעים חלות כדאמרינן במנחות (דף עו.) ושחיטת הזבח מקדשתן קדושת הגוף כדאמרינן התם (דף עח:) קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא בזביחה דהאי קרבנו בלחם משתעי דכתיב על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו וגו׳: **על שמונים חלות.** הבינא אלא לעזרה שמונים: **קדשו ארבעים מפוך שמונים.** ויונא ידי תודתו והתם מפרש היכי ד) מתאבלים: **לא קדשו.** קא סלקא דעתך בדרבה פליגי דאמר כל שאינו בזה אחר זה אינו בצת אחת ומקשי לה מדאחזקיה שהיה רבו של ר׳ יוחנן כדאמרינן (דף כד.) גבי קנדל שנפסקה אחת מתרסיותיו: **היכא דאמר וכו׳.** כלומר היכא דלא נתכוון שיקדשו אלא ארבעים ואת השאר הבינא לאחריות שאם יאבדו או יטמאו אלו יהו אלו תחתיהן: **לא יקדשו.** כלומר לא נתכוון שיקדשו ארבעים בלא שמנים שבדקנוהו ואמר ה) (לבולכם) נתכוונתי: **לא קדשו.** כדרבה דכל שאינו בזה אחר זה אינו בצת אחת: **בספסמא.** ששחט סתם והלך לו: **לאחריות מסכנין.** ולא היה בלבו אלא על ארבעים: **קרבן גדול.** ועל כולם היה לבו: **ורבא אמר ליה לשנויי.** לעיל טעמא דמתני׳ דקתני אינה מקודשת כדרבה: **תיפוק ליה.** דאפי׳ לא קידש אלא אחת מהן אלא פירש איזו היא אית ליה לרבא דאינה מקודשת דקידושין שאין מסורין לביאה הן שאין ידוע איזה מהן אחות אשה ושמעינן ליה לרבא דאמר לקמן קידושין שאין רואין לביאה אינן קידושין: **לדבריו דרמי בר חמא קאמר נה.** לדידך דילפת ליה מהאי קרא לא תוקמא לקרא בצת אחת דקשיא ונכרתו אלא אוקמי בזה אחר זה והדר תיפוק לך בצת אחת דמתני׳ מיניה וביה משום דרבה: **איאמר** גרס: **קידושין שאין מסורין לביאה.** קידש אחת משתי אחיות ולא פירש ו) איזוהי מהם דאין יכול ליאסר אחת מהן דשמא זו היא אחות אשתו: **בר אהינא אסברא לי.** הבינני דבר זה שיכולני להבינה לו ראיה מן התורה: **כי יקח איש.** דהיינו קידושי כסף דגמרינן להו (לעיל דף ג.) קיחה קיחה וכתיב ובעלה דבעינן רואיה לביאה: **לאחת.** הוא דאינן מקודשות משום דכל שאינו בזה אחר זה אפי׳ בצת אחת אינו: **הא אחת מאשה ונפה.** ולא פירש מקודשת: **הא נכריות.** שעמהם מקודשות: **קני אם וחמור הוא.** נותן מתנות לגולן ולעובר שבמעי אמו שאינו קונה כלום גם הגולן אינו קונה שהרי לא הקנה לזה בלא זה והכא נמי איכא חדא דלא חזיא ליה כלל: אלא

המרבה במעשרותיו מתוקנים ומעשרות מקולקלין ואמאי נימא כל שאינו בזה אחר זה אפי׳ בבת אחת אינו אמר ליה שאני מעשר דאיתיה לחצאים דאי אמר תתקדש פלגא (ה) דחיטתא קדשה והרי מעשר בהמה דליכא לחצאין וליכא בזה אחר זה

ג) ואמר ז) רבא ח) יצאו שנים בעשירי וקראן עשירי עשירי ואחד עשר מעורבים זה בזה ט) שאני מעשר בהמה דאיתיה בטעות י) דתנן יא) קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין הרי תודה דליתא בטעות וליתא נמי בזה אחר זה ואיתמר יב) תודה שנשחטה על שמונים חלות חזקיה אמר קדשו לה ארבעים מתוך שמונים ור׳ יוחנן אמר יג) לא קדשו לה ארבעים מתוך שמונים לאו איתמר עלה אמר טו) ר׳ יהושע בן לוי יד) הכל מודים כל היכא דאמר קדשו לה ארבעים מתוך שמונים קדשו לא יקדשו ארבעים אלא אם כן קדשו שמונים לא קדשו לא נחלקו אלא בסתם מר סבר לאחריות קא מיכוון ומר סבר לקרבן גדול קא מיכוון ורבא למה ליה לשנויי כרבה תיפוק ליה קידושין שאין מסורין לביאה נינהו לדבריו דרמי בר חמא קאמר: טז) איתמר קידושין שאין מסורין לביאה אביי אמר יז) הוו קידושין רבא אמר לא הוו קידושין אמר יח) רבא בר אהינא אסברא לי [1] כי יקח איש אשה ובעלה קידושין המסורין לביאה הוו קידושין קידושין שאין מסורין לביאה לא הוו קידושין תנן המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת אינן מקודשות הא אחת מאשה ובתה או מאשה ואחותה מקודשת ואמאי קידושין שאין מסורין לביאה נינהו תיובתא דרבא אמר לך רבא ולטעמיך אימא סיפא מעשה בחמש נשים ובהן שתי אחיות וליקט אחד כלכלה של תאנים ושלהן היתה ושל שביעית היתה ואמר הרי כולכם מקודשות לי בכלכלה זו ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות אחיות הוא דאינן מקודשות הא נכריות מקודשות ה״ד אילימא דאמר יט) כולכם קני כ) את וחמור הוא ואת וחמור לא קנה אלא**

קידושין שאין מסורין לביאה רבא אמר לא הוו קידושין. פי׳ בקונטרס דכתיב ובעלה דבעינן רואין לביאה וקשה דהא מייבי לאוין אינם רואין לביאה ותפסי בהו קידושין ד) לכך נראה לפרש קידושין שאין מסורין לביאה כלומר שאיסור הביאה ע״י קידושין והיינו היכא דקידש אחת משתי אחיות בסתם שמקודש הקידושין היתה כל אחת מהן מותרת ועכשיו ע״י הקידושין נאסרו שתיהן אבל חייבי לאוין איסור הביאה לא באה ע״י הקידושין שהרי מקודש לכן נאסרו בביאה כמו אחר הקידושין: אלא

מסורת הש״ס

א) מנחות נד: עירובין כ. תוס׳ דדמאי פ״ח הלכה י, ב) [בכתי״ ודפו״ר: מיקדוש. וכנמל״ן], ג) עירובין כ. בכורות ס:, ד) [ל״ל רבה כ״ת בעירובין] [תמנה בבכורות רבה], ה) [עי׳ תוס׳ בכורות יז ע״ב ד״ה אפשר, בפוס״ד (בנמשך לע״ת.)], ו) ג״ו סט, ז) מנחות עח: עירובין כ., ח) [בעירובין ובמנחות שם אימת ר׳ זירא וכל״ן], ט) [נקמן סד:] יבמות כג:, י) לעיל ט:, כ) [בכתי״ עוסף: לכון], ל) ב״ב קמג. [ע״ש תוס׳ ד״ה ר״ג אמר קנה מחלה], מ) [בדפו״ר: שיתקנון], נ) [בדפו״ר: חזר], ס) [עי׳ עירובין נ ע״ת תוד״ה עשירי, ומהרש״ת שם], ע) [ל״ל קיימינו. (יעב״ן)], פ) [ל״ל בצת אחת], צ) [ל״ל בזה אחר זה], ק) [ל״ל מתאכלי. (יעב״ן)], ר) [ל״ל לחולס (יעב״ן], וכ״ה בדפו״ר)], ש) [ל״ל אחה]. (יעב״ן. וכ״ה ברש״י שבכי״ן], ת) [נקמן סח ע״ת],

תורה אור השלם

1. כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ:
דברים כד א

הגהות הב״ח

(ה) גמ׳ פגלא פלגא דחיטתא: (ב) רש״י ד״ה לא קדשו וכו׳ בעירוכין. נ״ב פ׳ שני דף כ״ד ואיתא נמי בפ׳ אלו קבריס דף קיב:

תוס׳ ר״י הזקן

תיפוק לי. דאפילו לא קידש אלא אחת מהן הואיל ולא פירש איזו אינה מקודשת לדידיה דהא לא ידעינן איזו היא אחות אשה. **לדבריו דרמי.** דמוקי לקרא לקדשן שתיהן כאחת. קדושין שאין מסורין לביאה. כגון שאמר אחת מבנותיך מקודשת דהא לא ידעינן [איזו], או אמר לאחיות אחת מכם מקודשת וקבלה האחת בשליחות חברתה שאינו יכול לישא אחת מהן שמא אחות אשתו היא. את וחמור. נותן מתנה לגולד ולעובר שבמעי אמו או לחמור שאמר קני את וחמור, לרב המנונא אינו קונה כלום גם הגולד שהרי לא הקנה לזה בלא זה, וחמור או (עבד) [עובר] לאו בני קנין נינהו, הכא נמי לא קדש האחיות אלא כמו שקדש האחיות והאחיות אינן מקודשות דכל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו.

עין משפט נר מצוה

קכג א מיי׳ פ״ח מהל׳ מעשר הלכה יד סמג עשין קלח טו״ע יו״ד סי׳ שלא סעיף עו:
קכד ב מיי׳ פ״ח מהל׳ בכורות הלכה ד:
קכה ג מיי׳ שם הל׳ ח:
קכו ד ה מיי׳ פי״ב מהלכות פסולי מוקדשין הלכה טו:
קכז ו מיי׳ פ״ע מהל׳ אישות הל׳ כ ג סמג עשין מה טוש״ע אה״ע סי׳ מז סעיף כ:

מוסף רש״י

המרבה במעשרות. אחד ממשמ״ מו משמונה, פירותיו. שסילק לגד אחד, מולין ממתוקין, אבל המעשרות שנתן לגוי מקולקלין, שהרי טבל מעורב בהן כשנתן קב השמיני לא חל שם המעשר אלא על הראוי למעשר והשאר טבל הוא, דמעשר בהליא אמר רחמנא שיעור אחד מעשרה, ולא דמי לתרומה שמיטלת בעין יפה ובעין רעה ובביעונים, דבתרומה לא כתיב בה שיעור (ערובין נ. וכעי״ז מנחות נד:). ואמאי. פירותיו מתוקנין, נימא כל שאינו בזה אחר זה. דאילו הוה מפרש מעשר כהלכתו והדר שקל תו וקרייה עליה שם מעשר על מולין שיתקנו כבר לא חייל עליה שם מעשר, והשתא נמי כי אפרשי האי טופייא עם מעשר לא ליחול שם מעשר אפילו על הראוי למעשר (ערובין נ.). **שאני מעשר.** דלהכי פירותיו מתוקנין דעל כל גרגר וגרגר שבו חל השם עליו לפי חשבון הראוי למעשר, כגון הפרשׁ אחד מתמשה קדש כל גרגר חציו, דאי אמר תתקדש פלגא פלגא דחיטתא קדשה. והאי כיון דאפרשׁ כפלים וקרא עליה שם מעשר כמאן דאמר תיקדוה כל מיטתא לפלגא (שם). **והרי מעשר בהמה דליכא לחצאין.** דאי אמר חצי טלה זה מולין והחצי מעשר לא אמר כלום ליקדש לחצאין, דכל אחר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קודש אמר רחמנא, יהיה כולו קדוש לשם מעשר, וליתא נמי בזה אחר זה. שאם קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי אינו קדוש, וכי קרא לשנים עשירי בצת אחת אמריגן דאחד מעשר מעשר גמור, דאמר רבה עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה, דאחד מיניהו מעשר ואידך הוי אחד עשר שקראו עשירי, ואילו הוה ידע היה כגון שטעה וקרא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי קיימא לן דעשירי מעשר